

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jte[m] bonis ecclesiaru[m] no[n] alienandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

et districte officiali nostro et ordinarijs
locorum qui pro tpe fuerint iniungim⁹
q si tales inuenerint qui vel q vt dictū
est falsum testimonij tulerint s̄ m̄rimo
niū nā cōtractū vel etiā p̄hēdū eos vel
eos ligatis a tergo manibus. et catra in
collo sup̄ scalaz in loco publico poni fa
ciat vt p̄ hoc eoz falsitas oibus inno
tescat. Et volumus q in scala p̄maneat
ab hora p̄me vsq; ad horā vesp̄az. Et si
necesse fuerit in h̄mōi casu volumus in
uocari brachiū seculare. Ad si inuocati
fuerit sub pena excōicationis p̄cipim⁹
exhiberi. ¶ Itē excōicam⁹ oēs illos et
illos qui aliqd dederint vel aliqd acci
perint p̄ impedimētis matrimonij non
reuelatis. vel q p̄ce p̄cto gratia vel fa
uore impedimētū m̄rimonij celauerint
Et ista excōicatio a sacerdotibus in ec
clesijs recitet. ¶ Itē p̄cipim⁹ excōicari
frequēter illos et illas q s̄ m̄rimonium
iā contractū. sortilegia incantationes. vel
maleficia faciūt vel fieri p̄curāt. ¶ Itē
p̄cipimus cū aliqd m̄rimoniū fuerit ce
lebrādū. q tribus diebus festiuis in ec
clesia post euāgelijz a sacerdote in cui⁹
prochia ē celebrādū matrimonij publi
ce p̄clametur q tales volūt p̄here ma
trimonium. Si aliq; sit qui sciat legiti
mū impedimētū int̄ eos. p̄ponat anteq̄
h̄mōi m̄rimoniū p̄hatur. Et hoc sub pe
na excōicationis. subditis suis p̄cipiāt
sacerdotes. Et ipsi sacerdotes s̄nt de hu
iusmodi impedimētis inquirant. Si it̄
apparuerit p̄babilia cōiectura cōtra ma
trimoniū contrahendū contractus int̄
dicat expresse donec nos vel officialis
noster seu ordinarius loci. quid sup̄ hoc
fieri debeat consulatur.

De sepulturis et cimiterijs.

Statuimus vt nullus excōicatus
et publice nunciatus in ce
miterio sepeliat. Et si factū fue
rit extumulē mortuus. et cimiteriū il
lud maneat interdictū. ¶ Itē prohibet

mus sub pena excōicationis late sentē
tie ne aliquis in cimiterio interdicto
sepeliatur. et ne aliquis sepulture tali
interfit. Laici autēz quicumq; tali sepul
ture interfuerint excōicationis sentē
ntiam quā sup̄ hoc ferim⁹ incurrat ip̄o
facto et excōicari publice nūcient. Cle
rici vero q interfuerint sentēntiā suspē
sōis ab officio quā in eos ferimus ip̄o
facto se nouerint incurrisse. ¶ Itē emu
nitates ecclesiarū et cimiterioz inuio
latas et incōtaminatas. p̄cipimus ab oī
bus obseruari. penas contra violato
res ip̄arū emunitatū innouātes et ser
uari mādantes q̄s felicis recordatiōis
p̄decessor n̄r d̄ns Engilbert⁹ archieps
in suis cōstitutiōibus ordinauit. ¶ Itē
cimiteria munita et clausa custodiātur
ne a porcis vel alijs animalibus ossa mor
tuorum comedātur. Et volumus vt in
speciali loco ossa mortuoz fideliter re
ponātur. ¶ Itē ecclesias vel cimiteria
a laicis cuiuscūq; cōditōis fuerint. vel
status ad lesionē alioz muniti vel inca
stellari. sub pena excōicationis late sen
tentie firmiter prohibem⁹. et q cōtra fe
cerint p̄ locoz ordinarios excōmunica
ti publice nūcient. ¶ Itēz statuim⁹ sub
pena excōicationis p̄cipimus obserua
ri. vt quotiens quis in loco religioso se
pulturā elegerit corpus p̄mo p̄tetur
prochiali misse. et tūc celebrata missa de
ferat in locū in quo elegit sepulturam.

De bonis ecclesiarū nō alienādīs.

Recipimus districte sub pena
excōicationis. quaz ferimus in
his scriptis in hui⁹ mādati trās
gressores. ne p̄positi decani vel p̄sby
teri conuentualitū vel prochialitū eccle
siarū. aliq; bona de bonis ecclesiarū alic
nent n̄ra sup̄ hoc speciali licētia et capi
tuli n̄ri nō obtenta. et si aliter factū fue
rit cōtractū decernimus nō valere.
¶ Itēz p̄cipimus sub eadē pena vt p̄
dicte p̄sone si sciuerint aliqua bona ab
D. i.

ecclesia alienata ea fideliter et diligenter
reperant. et si forte propter personarum poten-
tiam in quibus alienatio hominum facta est repetere
non valeant. volumus hoc nobis vel offi-
ciali nostro nunciari. ut super hoc competens
remedium prebeat. **¶** Item excoicamus in
his scriptis omnes illos qui occupant et de-
tinent sine nostro et ecclesie nostre consensu
vel voluntate vel etiam celauerint feuda
redditus vel iura que ad nos vel ad ec-
clesiam nostram Coloniensi pertinent. Nisi infra me-
sem post publicationem huius mandati. pre-
dicta nobis relinquant et reuelent. **¶** Item
excoicamus omnes aduocatos ecclesiarum
et alios quoscumque nomine censentur qui exacti-
ones et seruitia indebita ecclesie vel ec-
clesiasticis personis imponunt. **¶** Item excoi-
camus in his scriptis omnes illos cuiuscumque
sint dignitatis vel status qui ecclesie ma-
ioris vel aliarum ecclesiarum nostre diocesis ho-
mines censuram capitalem ipsis ecclesiis sol-
uentes preteritum aduocationis vel alterius
coloris exactionibus vel captiombus op-
primunt vel molestant. Aut bona eorum
mobilia vel immobilia post mortem ipsorum
inuadunt vel accipiunt violenter.

De malefactoribus ad
ecclesiam confugientibus

Uti nonnulli homicidia multarum
laciones membrorum et alia malefici-
cia perpetrat que non essent perpe-
traturi nisi quod sperant quod ab ecclesiis ad
quas confugiunt se tueri possint. et impunita-
te suorum excessuum obtinere. Statuimus
quod confugiētes hominum ad ecclesias vel emu-
nitates abinde sine speciali licentia nostra
vel gerentis vices nostras nullatenus ex-
trahant sed stricte custodiatur ibidem.
ne inde effugiant donec factum vel eius
qualitas nobis vel vices nostras gerenti
nunciatur. Ipsique confugientibus nobis
presentat. et eo quod perpetratum fuerit auctori-
tate nostra examinato ad veniam vel ad
penam contra ipsos putant qualitas facti exer-
gerit procedat. Alia autem omnia et singula que a

iure vel predecessoribus nostris de con-
seruandis libertatibus ecclesiarum et emu-
nitatibus et de violatoribus earundem sunt
statuta. synodali sanctione innouamus
et precipimus inuolabiliter obseruari.
¶ Item precipimus hominum statutum in eccle-
siis a sacerdotibus frequenter publicari.

De usurariis manifestis.

Statuimus ut usurarii manife-
sti quos nos in his scriptis ex-
coicamus singulis diebus officio
per prochialium ecclesiarum sacerdotes pu-
blice nunciarentur. Nec ad comuniones
altaris admittantur nec oblationes cog-
vel elemosinas quisque recipiat. nec christi-
aniam si in hoc peccato decesserint recipi-
ant sepulturam. Manifestos autem usurari-
os esse dicimus et vocamus qui per sen-
tentiam vel confessionem factam in iure. ac cui-
dentiam rei que tergiuersatione celari non
poterit comprobant. Circa usurarios autem
qui de receptis usuris satisfieri saltem
ultima voluntate mandauerint seruetur
constitutio domini Gregorii pape octidecim
generalis que est talis. Quamvis usurarii
manifesti de usuris quas receperunt satisfac-
eri expressa quantitate vel indistincte in
ultima voluntate mandauerint. nihilomi-
nus tamen eis ecclesiastica sepultura denegetur.
donec de usuris ipsis fuerit per-
ut patiunt facultates eorum plenarie
satisfactum. vel illis quibus factum da-
restitutio. si preesto sint ipsi vel alii qui eis
possint adquirere. vel eis absentibus loci
et ordinario vel eius vices gerenti. vel
rectori prochie in qua testator habitat
coram aliquibus fidedignis de ipsa pro-
chia. Quibus quidem ordinario vica-
rio et rectori. cautionem hominum eorum no-
mine liceat presentis constitutionis aucto-
ritate recipere. Ita quod illis proinde actio
acquiratur. Aut seruo publico de ipsius
ordinarii mandato idonee de restitutione
ne sit cautum. Ceterum si receptarium